

**Poczucie bezpieczeństwa
obywateli państw
Europy Środkowej
w latach 1971-1981
Zbiór studiów**

Joanna FARYSEJ
Henryk LISIAK
Karol SIEMASZKO
(redakcja naukowa)

Poznań 2012

Recenzja

prof. zw. dr hab. Edward Hajduk
dr Andrzej Bolewski

Redakcja naukowa

Joanna Farysej
Henryk Lisiak
Karol Siemaszko

Korekta tekstów polskich

Marta Walachowska

Korekta tekstów angielskich

Magdalena Rodewald
Iwona Sodikiewicz

Skład komputerowy

Marta Walachowska

Projekt okładki

Marta Walachowska

Copyright © 2012 by Edition

 wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa
All rights reserved

ISBN: 978-83-61304-44-9

 wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa
ul. Wyspiańskiego 16/6, 60-750 Poznań

tel. 61 851 05 18

e-mail: wydawnictwo@wsb.net.pl

www.wsb.net.pl

“ESUS” Agencja Reklamowo – Wydawnicza
ul. Wierzbicice 35, 61-855 Poznań
tel./fax. 61 835 35 36
www.esus.pl

Wydanie pierwsze
Druk ukończono w lipcu 2012 roku

**The feeling of safety among
the citizens of
Central European countries
in the years 1971-1981
Collection of studies**

Joanna FARYSEJ
Henryk LISIAK
Karol SIEMASZKO
(scientific editors)

Poznań 2012

Review

prof. zw. dr hab. Edward Hajduk
dr Andrzej Bolewski

Scientific editing

Joanna Farysej
Henryk Lisiak
Karol Siemaszko

Proofreading of Polish texts

Marta Walachowska

Proofreading of English texts

Magdalena Rodewald
Iwona Sodikiewicz

Computerized typesetting

Marta Walachowska

Cover design

Marta Walachowska

Copyright © 2012 by Edition

 wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa
All rights reserved

ISBN: 978-83-61304-44-9

 wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa
ul. Wyspiańskiego 16/6, 60-750 Poznań
tel. 61 851 05 18
e-mail: wydawnictwo@wsb.net.pl
www.wsb.net.pl

“ESUS” Agencja Reklamowo – Wydawnicza
ul. Wierzbęcice 35, 61-855 Poznań
tel./fax. 61 835 35 36
www.esus.pl

First edition
Printing finished in July 2012

Spis treści

Wstęp	9
Introduction.....	11
EDUKACJA I WYCHOWANIE W SŁUŻBIE BEZPIECZEŃSTWA.....	13
Ogólne założenia edukacyjne w Polsce do 1999 roku (Marzena BARAŃSKA)	15
Stosunek młodzieży wojskowej do ideałów wychowania realizowanych w dekadzie gierkowskiej /narracja świadka/ (Waldemar ŁAGODOWSKI, Alina WRÓBLEWSKA)	23
Strategie wychowania a poczucie bezpieczeństwa w latach 1971-1981 (Joanna LUSEK)	33
POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA A SYSTEM PRAWA W LATACH 1971-1981 ..	49
Zagrożenie przestępczością i efekty jej zwalczania przez Milicję Obywatelską w latach 1970-1983 (Piotr MAJER)	51
Społeczeństwo polskie wobec działalności organów bezpieczeństwa w latach 1970-1980 (Sebastian NIEDZWIECKI)	73
Przestępstwo rozpowszechniania fałszywych wiadomości w świetle kodeksu karnego z 1969 roku – przyczynek do analizy (Karol SIEMASZKO)	85
KULTURA A POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA OBYWATELI	93
<i>Świat podszyty lękiem</i> – o pojmowaniu człowieka i relacji społecznych we wczesnych wierszach Ewy Lipskiej (Joanna FARYSEJ).....	95
Kultura masowa w czasach PRL-u (Alina WRÓBLEWSKA, Waldemar ŁAGODOWSKI)	101
<i>Queer</i> w PRL-u? Bezpieczeństwo pod łukiem tęczy – ciało i seksualność jako droga ku wolności (Agnieszka ŻOK)	109
Polityka państwa w okresie PRL wobec kultury mniejszości narodowych na Ziemi Lubuskiej (Fatima NOWAK-MAŁOLEPSZA, Edward JAKUBOWSKI)	117

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA W SPOŁECZEŃSTWACH PAŃSTW EUROPY ŚRODKOWEJ	139
The ideology of “normalization” in Czechoslovakia and foundation of Charta 77. The communist daily <i>Rudé právo</i> and Anti-Charta propaganda (Přemysl ROSŮLEK)	141
The sense of security and ethnicity among the citizens of two central Transylvanian villages (one Romanian and one Hungarian) in the years 1971-1981 (Lucian MARINA, Rodica STÂNEA, Liliana IONAȘ)	159
Samobójstwa w Polsce w latach 1971-1981. Socjologiczna analiza zjawiska (Adam CZABAŃSKI)	183
System ochrony zdrowia w Polsce w latach 1971-1980 (Krzysztof PRĘTKI)	193
„Byt kształtuje świadomość.” Wpływ forsownej polityki inwestycyjnej na przemiany społeczne w Polsce w latach 70-tych XX wieku (Radosław DOMKE)	203
Prasa wojskowa Polski Ludowej Wobec Afganistanu po interwencji Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich – pierwsze miesiące 1980 r. (Grzegorz TOKARZ)	221

Contents

Introduction.....	9
Introduction.....	11
EDUCATION AND UPBRINGING IN THE SERVICE OF SAFETY.....	13
General guidelines for education in Poland until 1999 (Marzena BARAŃSKA).....	15
The attitude of military youth towards educational ideals implemented during the Gierek decade /witness narration/ (Waldemar ŁAGODOWSKI, Alina WRÓBLEWSKA).....	41
Educational strategies and the sense of security in 1971-1981 (Joanna LUSEK).....	33
THE FEELING OF SAFETY IN THE CONTEXT OF A LEGAL SYSTEM IN THE YEARS 1971-1981.....	49
Criminal threat and the effects of prevention efforts of the Civic Militia in 1970-1983 (Piotr MAJER).....	51
In the network of the secret police. Polish society in the face of security bodies' activity in the years 1970-1980. (Sebastian NIEDZWIECKI).....	73
The crime of spreading false information in the light of a penal code from 1969 – a contribution to analysis (Karol SIEMASZKO).....	85
CULTURE AND THE FEELING OF SAFETY OF CITIZENS.....	93
<i>The world streaked with fear</i> – on understanding a human being and social relations in the early poems of Ewa Lipska (Joanna FARYSEJ).....	95
Mass culture in the times of People's Republic of Poland (PRL) (Alina WRÓBLEWSKA, Waldemar ŁAGODOWSKI).....	101
<i>Queer</i> in People's Republic of Poland? Safety under a rainbow arch – a body and sexuality as a way to freedom (Agnieszka ŻOK).....	109
Polish Government's position on national minorities' culture in Ziemia Lubuska during the PRL (People's Republic of Poland) period (Fatima NOWAK-MAŁOLEPSZA, Edward JAKUBOWSKI).....	117

THE FEELING OF SAFETY IN THE SOCIETIES OF CENTRAL EUROPEAN COUNTRIES	139
The ideology of “normalization” in Czechoslovakia and foundation of Charta 77. The communist daily <i>Rudé právo</i> and Anti-Charta propaganda (Přemysl ROSŮLEK)	141
The sense of security and ethnicity among the citizens of two central Transylvanian villages (one Romanian and one Hungarian) in the years 1971-1981 (Lucian MARINA, Rodica STÂNEA, Liliana IONAȘ)	159
Suicides in Poland between 1971 and 1981. The sociological analysis of the phenomenon (Adam CZABAŃSKI)	183
The health care system in Poland in the years 1971-1980 (Krzysztof PRĘTKI)	193
„Being aware of shapes.” An impact on an investment policy of forced social changes in Poland in the 70s of the twentieth century (Radosław DOMKE)	203
Polish military newspaper to intervention in Afghanistan after the Soviet Union – the first months of 1980. (Grzegorz TOKARZ)	221